

Syntax cvičení 3, Haegeman s. 67–105

Pavel Caha

Řešení připravit na 17./18.10. 2024

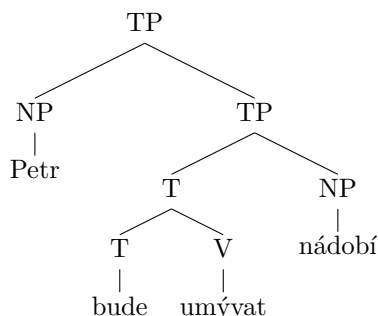
1 Struktura věty s časovým slovesem

- Máme větu

i *Petr bude umývat nádobí.*

- Jedna z možných reprezentací této věty je ve (ii):

ii

- Tato struktura znázorňuje hypotézu, že pomocné sloveso *bude* (jeho kategorie je značena jako T – tempus) se kombinuje s plnovýznamovým slovesem *umývat* (kategorie V, verbum), jehož význam modifikuje. Řetězec *bude umývat* tedy tvoří významovou jednotku (analytický budoucí čas slovesa *umývat*). Toto složené sloveso se kombinuje s předmětem (objektem). Ten je značen jako NP – nominální fráze (angl. phrase). Subjekt je přidán do struktury jako poslední; je o něm predikováno to, že je původcem (agentem) děje.

- (1) Vaším úkolem je dokázat (v souladu s argumentací Haegemanové pro angličtinu), že Strom (ii) *není* adekvátním strukturním popisem (i). Konkrétně je třeba najít řetězec, který by podle konstituentových testů měl tvořit konstituent (t.j. měl by být obsažen v jednom neterminálním uzlu), avšak tento konstituent není přítomen ve Stromu (ii).
- Na základě toho, jak se chová elipsa, ukažte, že struktura (ii) je neadekvátní. Konkrétně vytvořte větu, kde je elidován řetězec, který ve (ii) neodpovídá žádnému konstituentu. V této větě značte elipsu přeškrtnutím textu (např. *Petr bude umývat nádobí, ale Karel ne**bude umývat nádobí***; nezapomeňte, že toto je pouze příklad, jak značit odpověď, nikoliv skutečná odpověď).
 - Na základě toho, jak funguje pronominalizace, ukažte, že struktura (ii) je neadekvátní. Konkrétně vytvořte větu, kde zájmeno odkazuje na řetězec, který ve (ii) netvoří konstituent. Pronominalizovaný řetězec explicitně uveďte. (Podle vzoru: Co bude Petr umývat? Nádobí.)
 - Na základě toho, jak funguje koordinace, ukažte, že struktura (ii) je neadekvátní. Konkrétně napište větu, kde je koordinován řetězec, který ve (ii) netvoří konstituent. (Podle vzoru: Petr bude umývat [nádobí] a [přibory].)
 - Na základě toho, že klitika jsou v češtině na druhém místě, ukažte, že struktura (ii) je neadekvátní. Konkrétně napište větu, kde je nalevo od klitika řetězec, který ve (ii) netvoří konstituent. Podle vzoru: *Nádobí si Petr bude umývat (sám)*.
 - Nakreselte správnou strukturu, kde daný materiál tvoří konstituent.

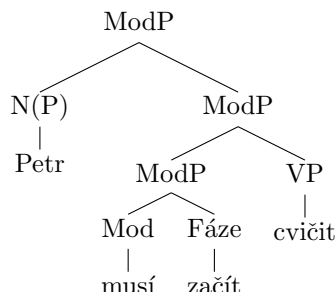
2 Struktura verbální fráze s fázovým slovesem

- Máme větu

iii *Petr musí začít cvičit.*

- Jedna z logicky možných reprezentací je ve (ii):

iv

- Tato struktura znázorňuje hypotézu, že modální pomocné sloveso *musí* se kombinuje s fázovým slovesem *začít*, jemuž tak dodává gramatický význam nutnosti. Takto modifikované sloveso vyjadřující 'nutnost začít' se kombinuje s verbální frází označující děj. V ní se vyskytuje pouze sloveso *cvičit*, a celá věta tedy vyjadřuje nutnost toho, aby začal tento děj.
- (2) Otázka. Vaším úkolem je dokázat (v souladu s argumentací Haegemanové pro angličtinu), že Strom (iv) *není* adekvátním strukturním popisem věty (iii). Konkrétně je třeba najít řetězec, který by měl podle testů tvořit konstituent, avšak tento konstituent není přítomen ve Stromu (iv).
- Na základě toho, jak se chová elipsa, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Konkrétně napište větu, která obsahuje elipsu materiálu, který ve (iv) neodpovídá žádnému konstituentu. V této větě značte elipsu přeškrtnutím textu.
 - Na základě toho, jak funguje pronominalizace, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Napište větu, kde zájmeno odkazuje k řetězci, který ve (iv) netvoří konstituent.
 - Na základě toho, jak funguje koordinace, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Tady chci, abyste napsali větu, kde je koordinován řetězec, který ve (iv) netvoří konstituent.
 - Na základě toho, že klitika jsou v češtině na druhém místě, ukažte, že struktura (iv) je neadekvátní. Konkrétně vytvořte větu, kde je nalevo od klitika materiál, který ve (iv) netvoří konstituent.
 - Nakreselte správnou strukturu, kde daný materiál tvoří konstituent.